

9. Паламарчук Г. Проблеми концентрації виробництва в Україні / Г. Паламарчук // Економіка України. – 2008. – № 11. – С. 38–46
10. Регіональні агропромислові комплекси України / за ред. акад. УААН П.П. Борщевського. – К. : Наук. думка, 2006. – 261 с.
11. Сільське господарство України : статистичний щорічник за 2007 р. – К., 2007. – С. 47.
12. Федоришин Н.Ю. Напрями посилення конкурентоспроможності АПК України на європейському продовольчому ринку в умовах розширення зони вільної торгівлі [Електронний ресурс] / Н.Ю. Федоришин, Г.Я. Антонюк. – Режим доступу <http://niss.lviv.ua/analytics/88.htm>.

УДК 35.078.3

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Степанов В.Ю.

доцент
Харківська державна академія культури

Annotation

In the floor investigational problems of the modern state of public administration are in informative space. It is rotined that for forming of single informative space the purposeful informative policy of the state is needed.

Анотація

Досліджено проблеми сучасного стану державного управління в інформаційному просторі. Виявлено, що для формування єдиного інформаційного простору необхідна цілеспрямована інформаційна політика держави.

Ключові слова

Державне управління, інформаційний простір, стратегія, інформаційна політика.

I. Вступ

Сьогодні у світі відбуваються стрімкий перехід до інформаційного суспільства, зміна способів виробництва, світогляду людей, міждержавних відносин. У науковому й політичному середовищі все частіше стали використовуватися такі поняття, як “інформація”, “інформатизація”, “інформаційне середовище”, “інформаційні ресурси”, “державна інформаційна політика”. В інформаційному просторі проявляються такі тенденції. По-перше, зростає обсяг комунікативних процесів, які витісняють традиційні інформаційно-пропагандистські способи впливу на маси. По-друге, відбувається взаємодія різних носіїв інформації, тобто виникнення інтегрованих комунікативних систем. По-третє, аналогічні процеси спостерігаються й на рівні масових інформаційних процесів, де виникають і розвиваються вже не окремі засоби масової інформації (ЗМІ), а інформаційні комплекси – медіасистеми. Результатом глобальної інформатизації суспільства стає утворення єдиного інформаційного простору.

Поняття інформаційного простору органічно вписується в систему вже досить звичних, визнаних концептів теорії інформати-

ки, пов'язаних з локалізацією інформаційних параметрів, властивостей і відносин, таких як, наприклад, інформаційний ресурс й інформаційне середовище [6; 8]. Однак ці категорії ще недостатньо вивчені в теоретико-методологічному аспекті, зокрема це стосується їхнього взаємозв'язку з державним управлінням. Ці поняття використовуються без урахування їх можливої тотожності. Зазначене вище визначає актуальність нашого дослідження.

II. Постановка завдання

Мета статті – розглянути соціальний аспект державного управління в інформаційному просторі, визначити рівні структуризації суб'єктів інформаційних та управлінських відносин.

III. Результати

Значна розмаїтість видів інформаційних ресурсів за формами подання інформації, організаційними рішеннями, використовуваними технологіями й іншими параметрами зумовлює несистемне вивчення різних видів інформаційних ресурсів. Водночас існує багато проблем, які характерні для всієї сфери інформаційних ресурсів, особливо з погляду стратегії державної інформаційної політики [6].

Окремі теоретичні та практичні аспекти формування інформаційного суспільства в інформаційному просторі та участі в цьому процесі держави розглядали В. Биков, О. Гриценко, В. Іванов, О. Крюков, О. Литвиненко, Є. Макаренко, І. Огірко, Г. Почепцов, В. Тронь, В. Хомяков, П. Цегольник, С. Чукут, О. Шевчук та інші. Ці автори відзначають, що держава, в особі своїх органів й організацій, залишається водночас виробником і найбільшим споживачем інформації. Крім того, велике значення має взаємодія різних інформаційних ресурсів у ході їхнього формування й використання при розв'язанні різноманітних завдань державного управління й економічного розвитку. Цими дослідженнями займалися: В. Бакуменко, А. Голубиць-

кий, А. Дегтяр, Л. Донець, Г. Климовицька, Т. Куценко, А. Никифоров, Я. Пушак, С. Чистов, О. Шевчук та інші.

Перехід до нових стратегій використання публічної інформації з метою реалізації владних повноважень й керування суспільством показав, що на сьогодні держава не може претендувати на лідерство й конкурентоспроможність без ефективної державної інформаційної політики, освоєння нових методів підтримки контактів владних структур з інститутами цивільного суспільства, без розуміння завдань в інформаційній сфері, адекватних сучасним реаліям [1]. У зв'язку з цим підвищення рівня вірогідності, надійності інформації, ефективніше використання інформаційних ресурсів, зовнішніх і внутрішніх інформаційних каналів підвищують якість управлінських рішень влади.

Останніми роками нові умови взаємодії влади, бізнесу й суспільства в Україні створили нові форми інформаційного ресурсу. Багато державних компаній стали, по суті, комерційними, держава є лише їхнім акціонером. Поки ще до кінця не сформована ефективна модель проведення державної інформаційної політики багатьма міністерствами, природними монополіями й іншими корпораціями за участі держави. Діяльність інформаційних служб цих організацій найчастіше не досить ефективна й хаотично спрямована. Інформаційна стратегія, як правило, будується за принципом згладжування кризових наслідків, а не попередження конфліктів.

Важко також заперечувати величезний вплив інформаційних процесів на державну систему управління. У цьому контексті заслуговують на увагу дослідження різноманітних технологій взаємодії людини і держави у працях В. Бакуменка, М. Головатого, В. Князева, Б. Кухти, А. Ліпенцева, Я. Малика, П. Надолішного, І. Надольного, Н. Нижник, А. Чемериса, Л. Шкляра та ін. Ними доведено, що для ефективної роботи органам державної влади необхідно використовувати новітні інформаційні технології й проводити виважену державну інформаційну політику. У зв'язку із цим необхідні нові реальні кроки, що розширюють поле інформаційного впливу й взаємодії влади, бізнесу та суспільства. Потрібне радикальне відновлення державних структур, а також їх методів управління й технологій. Якісні зміни необхідні всій системі впливу держави на формування інформаційних потоків у сфері державної політики й економіки [7].

Слід зазначити, що компанії з державною участю й державним менталітетом відрізняються в Україні особливим стилем формування публічного іміджу й корпоративної ідентичності. Як правило, це стиль "великих господарів", коли об'єктом брендінгу є сам керівник компанії, або її назва, а не кінцевий

продукт чи послуги, які надаються. Інформаційні служби в подібних державних структурах закриті, малоефективні, у своїй роботі частіше використовують пряму іміджеву рекламу, маніпулятивні, об'єктні технології лише задля зниження рівня напруги.

Для ефективного просування інформації, у якій зацікавлена влада, окрім традиційних медійних технологій, необхідно використовувати потужний інформаційний вплив, або масовий інформаційний тиск на аудиторію. Більше того, найчастіше самі керівники інформаційної політики корпорації або організації не мають чітково визначених цілей, або вони є нестабільними й суперечливими. Як наслідок, суспільство не сприймає проведену державну політику, йому не зрозуміло, яким же чином держава реалізує в корпораціях з державною участю свої інтереси. Інформаційна закритість багатьох державних організацій формує в суспільстві імідж нестабільної структури, неефективного її управління й у цілому викликає недовіру до державної влади.

Існує ще одна проблема – це міжвідомчі розбіжності, які часто набувають публічного розголосу, чим створюють додаткову напруженість у суспільстві. Для вирішення проблем, що виникають, органам державної влади необхідно мати спеціальні структурні підрозділи (служби), що координують і реалізують державну та регіональну інформаційну політику [3]. На ці служби необхідно покласти ряд важливих функцій, таких як:

- аналіз інформаційного простору й моніторинг інформаційної політики економічних відомств і корпорацій з державною участю;
- вироблення інформаційної політики й узгодження її з державними економічними інтересами;
- усунення внутрішніх і міжвідомчих протиріч у проведенні інформаційної політики та узгодження державних економічних і бізнес інтересів.

Можна відзначити, що в систему будь-яких владних відносин входять відносини з питань виробництва, розподілу й споживання інформації; відносини між державою й цивільним суспільством, що розвиваються на основі комунікації й інформації [4]. Інформаційні служби виконують роль посередника між державою й суспільством. Інформаційний зв'язок із громадськістю (PR-діяльність) є невід'ємною частиною управління будь-якою організаційною структурою, сприяє встановленню й підтримці спілкування, взаєморозуміння й співробітництва між структурою та громадськістю. Тобто зв'язок державного управління із громадськістю є природною складовою життєдіяльності будь-якого суспільства й будь-якої організаційної структури [2]. Отже, для форму-

вання образу державної організації, що ефективно працює, насамперед, необхідна цілеспрямована інформаційна політика, заснована на реальних проектах і державних пріоритетах. Правильно організована діяльність державних інформаційних служб дає змогу ефективно впливати на суспільну думку й знаходити оптимальні рішення, зокрема в конфліктних і кризових ситуаціях.

Оскільки інформаційні служби органів державної влади є частиною державного апарату, їх діяльність значною мірою залежить від принципів їх роботи. Відкритість і демократичність діяльності органів державного апарату, справжня зацікавленість у розвитку й зміцненні зв'язків із громадськістю, наявність певних форм контролю з боку суспільних структур і громадськості мають величезне значення.

Для нормального функціонування органів державного управління потрібні певні умови, деякі з яких у сучасному політичному житті нашої держави відсутні.

Слід ще раз відзначити, що інформаційні служби органів державної влади створюють умови для прийняття оптимальних управлінських рішень, беруть на себе функції попередження конфліктних ситуацій, у багатьох випадках активно впливають на реалізацію ухвалених рішень. Діяльність PR-служб сприяє конструктивному діалогу влади й суспільства, тому органам державного управління в інформаційно-комунікативній взаємодії із цивільним суспільством необхідно ефективніше використовувати науково-технічну базу й технологічні можливості інформаційних PR-служб.

Однак на сьогодні не існує чіткого визначення поняття "інформаційний простір", як наукова категорія вона недостатньо розроблена. Поняття позначає різні феномени, які пов'язані між собою наявністю інформації, а також тих, хто її створює, і тих, хто нею користується. Рівень розвитку інформаційного простору впливає на економіку, обороноздатність і політику. Говорячи про розвиток інформаційного простору, слід виділити такі основні тенденції, як інтернетизація й глобалізація. Що стосується Інтернету, то всесвітня інформаційна павутина ще не стала всеохопною, але на сучасному етапі розвитку суспільства вона справляє значний вплив на життя людей. Цей процес відбувається швидше, ніж можна собі уявити. З технічного винаходу він перетворився в абсолютний феномен, що впливає на всі сторони життя людства. Не викликає жодних сумнівів той факт, що розвиток Інтернет-технологій відкриває перед суспільством безліч перспектив і дає надію на якісний прорив у найрізноманітніших сферах, тому неможливо не враховувати вплив Інтернету й у політичній сфері. Питома вага віртуаль-

ної інформаційної складової в політиці має стійку тенденцію до зростання. Цей процес буде тривати й у майбутньому: кількість сайтів політичних партій і рухів буде збільшуватися, інформаційна роль Інтернету зростати.

Водночас глобалізація інформаційного простору хвилює багатьох політиків й експертів, що займаються проблемами інформаційних відносин. Прихильники інформаційної глобалізації вказують на те, що поява глобального інформаційного простору означає наближення епохи глобальної економіки, що буде характеризуватися "стиранням" географічних кордонів ринків збуту, появою розподілених мережних трудових ресурсів, кардинальним наближенням виробництва й споживання, відкриттям нових ринків у сфері інтелектуального споживання. Отже, єдиний інформаційний простір, забезпечуючи реалізацію торговельних, фінансових, транспортних, інформаційних й технологічних зв'язків, буде сприяти прискореному розвитку не тільки макроекономічних, а й регіональних процесів. Не викликає сумнівів, що ринкова економіка є, насамперед, інформаційною. Свідченням цього виступає післявоєнний досвід розвитку світової економічної системи.

Інформаційна політика фокусує дії держави на забезпеченні й збереженні взаємозв'язків об'єктів і суб'єктів інформаційного простору. Вона будується на посиленні інтеграційних процесів, які об'єктивно й неминуче виникають при створенні, збереженні, передачі й споживанні інформаційних ресурсів. Далі інтеграційні процеси відтворюються в науках інформаційно-комунікаційного циклу.

Проте для мінімізації негативних проявів безконтрольного поширення інформації держава має використовувати не тільки адміністративні методи, а й інші важелі впливу. До них належить, зокрема, створення умов для розвитку державної (національно) мови. Державна мова, поряд із загальною територією проживання й економікою, є найважливішим чинником, що забезпечує єдність націй. Мова є транслятором національних цінностей і культурних досягнень нації у світову культуру, саме тому держава має звертати увагу на розвиток національної мови і надавати владну й фінансову підтримку структурам, що сприяють мовній комунікативній єдності.

IV. Висновки

Підбиваючи підсумок, слід визначити основні завдання, виконання яких, на нашу думку, сприятиме ефективній діяльності державного управління в інформаційному просторі:

1. Формулювання зрозумілих стратегічних цілей інформаційної політики, заснованих на чіткій програмі державного управлін-

ня, має ґрунтуватися на реальних програмах того або іншого відомства, його виробничих проектах, що є частиною виваженої загальної державної стратегії.

2. Діяльність інформаційних служб повинна здійснюватися в рамках виробленої інформаційної політики держави, мета й завдання якої мають узгоджуватися з державним політичним й економічним управлінням.

3. Мають здійснюватися моніторинг інформаційного простору, ретельний внутрішньовідомчий, міжвідомчий контроль змісту, вірогідності інформації.

4. Державним інформаційним службам у своїй діяльності необхідно використовувати новітні інформаційні технології, методи й спеціальні інструменти впливу на формування суспільної думки.

5. Через велику кількість компонентів інформаційного простору та їхньої надзвичайної складності недоцільно порушувати питання про інтеграцію кожного з них у єдиний інформаційний простір як принципово нове завдання.

6. Держава має звертати увагу на розвиток державної національної мови й здійснювати владну й фінансову підтримку структур, що сприяють мовній комунікативній єдності.

Отже, державне управління в інформаційному просторі являє собою динамічний процес, що перебуває в постійному розвитку. Необхідна й можлива конструктивна взаємодія засобів масової інформації й органів державної влади. Для координації цієї взаємодії в органах державного управління мають бути створені відповідні інститути, ресурси, методи й прийоми.

УДК 35.073.51

СТРУКТУРНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Шпекторенко І.В.

кандидат історичних наук, доцент
докторант Дніпропетровського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

Annotation

Analysis of the personnel professional deformation is made through the structure of staff professional mobility. Systematic approach is applied to both professional development processes and civil servants' skills improvement.

Анотація

Здійснено аналіз професійної деформації персоналу відповідно до структури професійної мобільності кадрів і з використан-

Література

1. Григор О.О. Формування інформаційного суспільства в Україні в контексті інтеграції в Європейський Союз (державно-управлінський аспект) : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01. / О.О. Григор ; Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України. – Л., 2003. – 20 с.
2. Ібрагімова І. Інформаційне суспільство та взаємодія влади з громадськістю: вимоги ефективності / І. Ібрагімова // Вісник НАДУ. – 2004. – № 1. – С. 36–42.
3. Костирев А.Г. Роль засобів масової інформації в процесі демократичного розвитку суспільства : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / А.Г. Костирев ; Київський національний університет ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – 20 с.
4. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації / Г.Г. Почепцов. – К. : Київський університет, 1999. – 308 с.
5. Семенюк Э.П. Развитие информационного пространства и прогресс общества / Э.П. Семенюк // НТИ. – 1997. – Сер. 1. – № 1. – С. 1–11.
6. Сендзюк М.А. Інформаційні системи в державному управлінні : навч. посіб. / М.А. Сендзюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 339 с.
7. Формування, інтеграція та використання інформаційних ресурсів органів державної влади / О.Г. Додонов, О.В. Нестеренко, А.В. Бойченко, О.А. Бойченко // Реєстрація, зберігання і обробка даних. – 2002. – № 3–4. – С. 69–75.
8. Шрейдер Ю.А. Информационные процессы и информационная среда / Ю.А. Шрейдер // НТИ. – 1976. – Сер. 2. – № 1. – С. 3–6.

ням системного підходу до оцінювання процесів професійного розвитку та професіоналізації державних службовців.

Ключові слова

Робота з кадрами державної служби, ефективність, професіоналізм, професійний розвиток, професійна мобільність, професійна деформація державного службовця.

І. Вступ

Професійний розвиток державного службовця є результатом взаємодії багатьох фа-